

บทที่ 3

กรอบแนวคิดและวิธีการวิจัย

ในบทนี้จะกล่าวถึงกรอบแนวคิดและวิธีการวิจัย โดยจะนำเสนอในประเด็นต่างๆที่เกี่ยวข้องด้วย คือ สมมุติฐานที่ใช้ในงานวิจัยนี้ กรอบแนวคิดในการวิจัย ระเบียบวิธีวิจัย ลักษณะของแบบสอบถามที่เป็นเครื่องมือในการวิจัย การวิเคราะห์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามที่ได้ รวมถึงระเบียบวิธีการประมวลผลและการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม และท้ายที่สุดจะนำเสนอแบบสอบถามที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้

3.1 สมมุติฐาน

เป็นการสำรวจความคิดเห็นของผู้บริหารและบุคลากร ในขณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพและปริมณฑลจำนวน 11 แห่ง เกี่ยวกับเครื่องมือการจัดการที่นำมาใช้ในองค์กร โดยมีสมมุติฐานที่สำคัญ ดังนี้

สมมุติฐานที่ 1.

H0: ไม่มีความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของบุคลากรในเรื่องวัฒนธรรมองค์การ

H1: มีความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของบุคลากรในเรื่องวัฒนธรรมองค์การ

สมมุติฐานที่ 2.

H0: ไม่มีความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของบุคลากรในเรื่องเครื่องมือทางการจัดการ

H1: มีความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของบุคลากรในเรื่องเครื่องมือทางการจัดการ

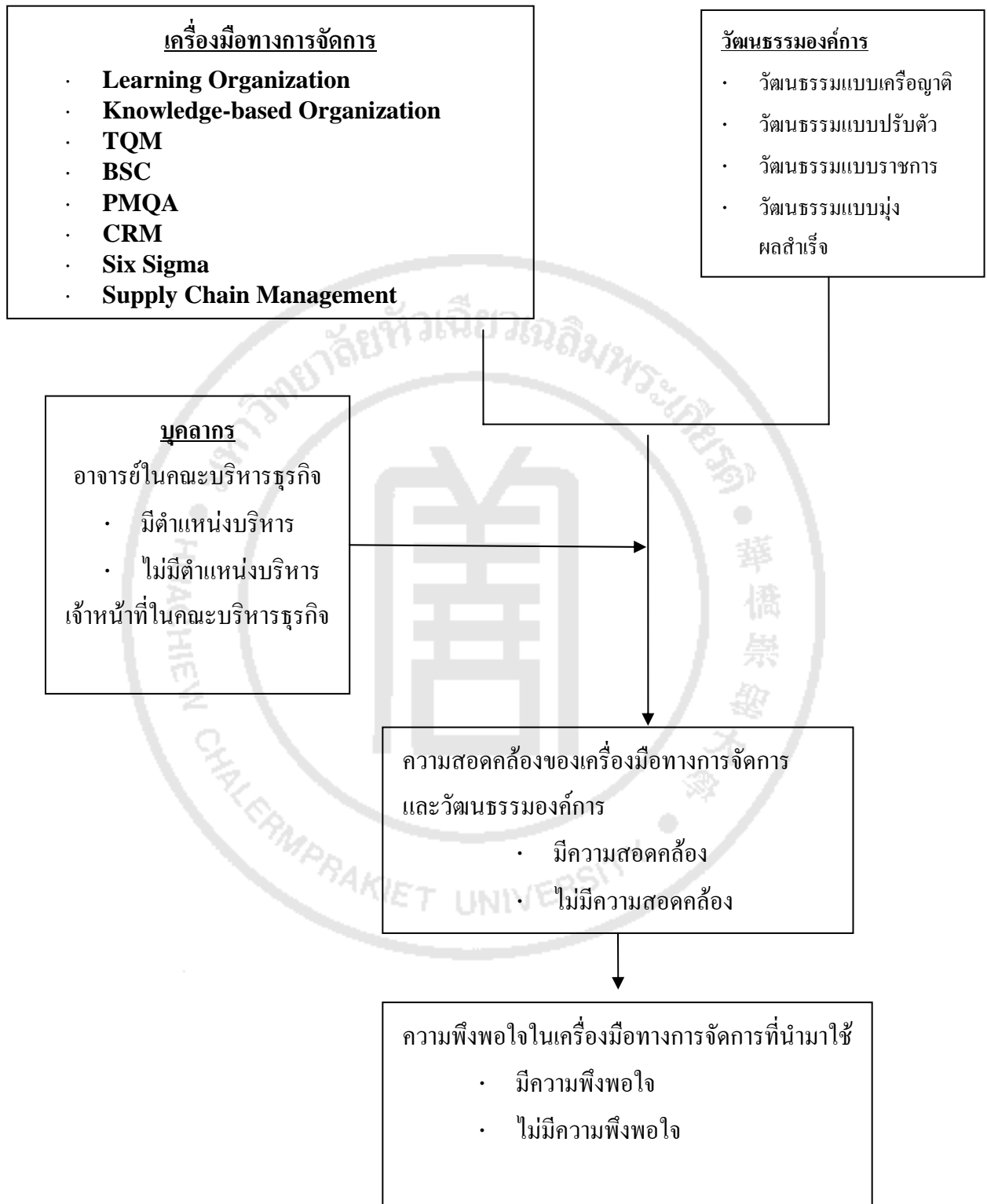
สมมุติฐานที่ 3.

H0: ไม่มีความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของบุคลากรในความสอดคล้องของเครื่องมือการจัดการกับวัฒนธรรมองค์การ

H1: มีความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของบุคลากรในความสอดคล้องของเครื่องมือการจัดการกับวัฒนธรรมองค์การ

3.2 กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัยสามารถแสดงได้ดังรูปที่ 3.1

รูปที่ 3.1 แสดงแผนภาพของกรอบและแนวคิดในการดำเนินงานวิจัยในครั้งนี้

กล่าวคือผู้วิจัยต้องการศึกษาความสอดคล้องของเครื่องมือการจัดการและวัฒนธรรมองค์การ โดยจะทำการศึกษาในมุมมองของผู้บริหารและที่ไม่ใช่ผู้บริหาร ขององค์การต่างๆรวมถึงจะทำการศึกษาความพึงพอใจของบุคลากรทั้งสองกลุ่มด้วย

3.3 ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ ในเรื่องเครื่องมือการจัดการและประสิทธิผลของเครื่องมือทางการจัดการที่ถูกนำมาใช้ในวัฒนธรรมการปฏิบัติงานของแต่ละสถานที่ ใช้การเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามแบบสำมะโน (census) คือ แจกแบบสอบถามไปยังประชากรทั้งหมด

ประชากร

สำรวจความคิดเห็นของบุคลากรในคณะบริหารธุรกิจมหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลจำนวน 11 แห่ง ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยเอกชนในบริเวณกรุงเทพฯและปริมณฑลที่มีรายชื่ออยู่ในฐานข้อมูลของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา โดยคัดเลือกจากมหาวิทยาลัยขนาดกลางที่มีนักศึกษาระดับปริญญาตรีมากกว่า 7000 คนขึ้นไป และมีบุคลากรชาวต่างชาติน้อยกว่าร้อยละ 50 ดังตารางที่ 3.1 รวมจำนวนประชากรที่สำรวจและมีข้อมูลที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาในปีการศึกษา 2549 ทั้งสิ้น 427 คน

คณะบริหารธุรกิจ	จำนวน อาจารย์	จำนวน เจ้าหน้าที่	รวม ทั้งสิ้น
1.มหาวิทยาลัยกรุงเทพ	56	7	63
2.มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต	63	5	68
3.มหาวิทยาลัยสยาม	25	12	37
4.มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ	49	8	57
5.มหาวิทยาลัยรัตนบัณฑิต	na	na	na
6.มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย	70	7	77
7.มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต	30	15	45
8.มหาวิทยาลัยรังสิต	33	8	41
9.มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีมหานคร	na	na	na
10.มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์	na	na	na
11.มหาวิทยาลัยศรีปทุม	32	7	39
รวม	358	69	427

ตารางที่ 3.1 แสดงจำนวน คณาจารย์ และบุคลากรของคณะบริหารธุรกิจของ

มหาวิทยาลัยแต่ละแห่งประจำปีการศึกษา 2549 โดย na คือ ไม่ระบุ
(ที่มา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา)

และในการวิจัยครั้งนี้ ได้แบ่งประชากรของแต่ละมหาวิทยาลัยออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

1. อาจารย์และบุคลากรที่อยู่ในตำแหน่งบริหารของคณะบริหารธุรกิจ ได้แก่ คณบดี รองคณบดี ผู้ช่วยคณบดี หัวหน้าสาขา และเลขานุการคณะ
2. อาจารย์และบุคลากรที่ไม่ได้อยู่ในตำแหน่งบริหาร

การทดสอบคุณภาพของเครื่องมือ

การทดสอบคุณภาพของเครื่องมือ ทำได้โดยนำไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง จากคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ และใช้วิธี Experience Survey แล้วนำผลที่ได้มา วิเคราะห์ความสอดคล้องของเครื่องมือด้านความเที่ยงและความเชื่อมั่น โดยใช้โปรแกรม spss เพื่อนำมา ปรับปรุงเครื่องมือให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

รูปแบบการในการวิจัย

รูปแบบขบวนการในการวิจัย เริ่มต้นด้วยการทำ Exploratory Research โดยการค้นคว้าจากแหล่งข้อมูล Secondary data จากเว็บไซต์ของคณะบริหารธุรกิจของมหาวิทยาลัยเป้าหมายทั้ง 11 แห่ง และโดยการโทรศัพท์สอบถามไปยังมหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพและปริมณฑลที่ไม่สามารถตรวจสอบจำนวนอาจารย์และเจ้าหน้าที่ในคณะบริหารธุรกิจจากเว็บไซต์ได้โดยข้อมูลเบื้องต้นที่ได้คือ จำนวนสาขาที่เปิดสอน จำนวนอาจารย์ และเจ้าหน้าที่ของคณะ ซึ่งข้อมูลที่ได้นี้ จะได้นำมาสร้างแบบสอบถามสำหรับงานวิจัย โดยมีประเด็นสำคัญ ดังนี้

1. จำนวนเครื่องมือทางการจัดการที่นำมาใช้บริหารองค์กร
2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับความสอดคล้องของเครื่องมือทางการจัดการและวัฒนธรรมองค์กร
3. ความพึงพอใจในเครื่องมือทางการจัดการและวัฒนธรรมองค์กร

3.4 ลักษณะของแบบสอบถาม

เมื่อนำข้อมูลทั้งหมดมาวิเคราะห์ผลและสร้างแบบสอบถามที่สอดคล้องกับจุดประสงค์และขอบเขตของการศึกษาแล้ว พบว่าแบบสอบถามที่ได้แบ่งออกเป็น 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1. ภูมิหลังของผู้ตอบแบบสอบถาม

โดยส่วนนี้ต้องการทราบข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามเพื่อเป็นตัวแปรต้นในการศึกษา

ตอนที่ 2. เครื่องมือการจัดการที่ถูกนำมาใช้ในองค์กร ประกอบไปด้วย

Learning Organization	: องค์กรแห่งการเรียนรู้
Knowledge-based Organization	: องค์กรที่มุ่งความรู้
TQM	: การบริหารคุณภาพแบบเบ็ดเสร็จ

Balanced Scorecard	: บริหารเชิงกลยุทธ์
CRM	: การบริหารลูกค้าสัมพันธ์
Six Sigma	: เครื่องมือในการลดต้นทุนทางธุรกิจ
Supply Chain Management	: การจัดการโซ่อุปทาน
CSR	: ความรับผิดชอบต่อด้านสังคมขององค์การธุรกิจ
ISO	: มาตรฐานผลิตภัณฑ์

โดยในส่วนนี้ต้องการทราบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความรู้ด้านเครื่องมือจัดการหรือไม่ และพบว่ามี การใช้เครื่องมือการจัดการอะไรบ้าง

ตอนที่ 3. สำรวจรูปแบบของวัฒนธรรมองค์กรและความสอดคล้องในการปฏิบัติงาน มีคำถามจำนวน 23 ข้อ ซึ่งประกอบไปด้วย

คำถามด้านวัฒนธรรมองค์กร ในแบบต่างๆคือ

- วัฒนธรรมแบบเครือข่าย
- วัฒนธรรมแบบปรับตัว
- วัฒนธรรมแบบราชการ
- วัฒนธรรมแบบมุ่งผลสำเร็จ

คำถามด้านความสอดคล้องและความพึงพอใจของเครื่องมือการจัดการกับวัฒนธรรมองค์กร ในมิติต่างๆ

- มิติ 1 ด้านความสอดคล้องเชิงกลยุทธ์ศาสตร์
- มิติ 2 ด้านประสิทธิภาพของการบริหารทรัพยากรบุคคล
- มิติ 3 ด้านประสิทธิผลของการบริหารทรัพยากรบุคคล
- มิติ 4 ด้านความพร้อมรับผิดชอบด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล
- มิติ 5 ด้านคุณภาพชีวิตและความสมดุลระหว่างชีวิตกับการทำงาน

และคำถามด้านความพึงพอใจในการนำเครื่องมือทางการจัดการมาใช้ในการบริหาร

3.5 การวิเคราะห์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

เมื่อนำแบบสอบถามที่ได้มาวิเคราะห์ความเชื่อมั่นด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ โดยแบบสอบถามชุด pretest นี้ ไปทำการเก็บข้อมูลจากคณาจารย์และบุคลากรสายสนับสนุนในคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัย F โดยได้ทำการแจกแบบสอบถามไปทั้งหมด 44 ชุด และได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 20 ชุด เพื่อทำการวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น Cronbach's alpha จากโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ดังนี้

		N	%
Cases	Valid	20	100.0
	Exclude d(a)	0	.0
Total		20	100.0

ตารางที่ 3.2 แสดง จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์ความเชื่อมั่น

Cronbach's Alpha	N of Items
.880	23

ตารางที่ 3.3 แสดงค่าความเชื่อมั่น (Reliability Statistics)

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
No3.1	65.00	105.684	.223	.883
No3.2	64.40	109.095	.106	.884
No3.3	64.55	118.997	-.377	.904
No3.4	65.45	99.839	.738	.869
No3.5	65.45	102.787	.437	.876
No3.6	65.50	101.947	.523	.874
No3.7	65.35	99.503	.610	.871
No3.8	63.95	116.682	-.510	.892

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
No3.9	63.95	111.208	-.038	.888
No3.10	65.25	97.882	.691	.869
No3.11	65.60	98.674	.721	.868
No3.12	64.90	98.726	.643	.870
No3.13	65.70	98.011	.705	.868
No3.14	65.40	99.726	.483	.875
No3.15	65.80	98.379	.694	.869
No3.16	65.65	95.713	.698	.867
No3.17	65.65	100.029	.633	.871
No3.18	65.15	98.976	.672	.869
No3.19	65.15	101.818	.498	.874
No3.20	65.50	101.526	.606	.872
No3.21	65.35	100.976	.568	.873
No3.22	65.05	99.945	.617	.871
No3.23	65.55	96.366	.708	.867

ตารางที่ 3.4 แสดงข้อมูลในแต่ละคำถาม (Item-Total Statistics)

จากตารางที่ 3.3 จะพบว่าได้ค่า Cronbach's alpha เท่ากับ 0.88 ซึ่งเป็นค่าความเชื่อมั่นที่อยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้

3.6 การประมวลผลและการวิเคราะห์ข้อมูล

จากแบบสอบถามที่ได้รับการทดสอบความเชื่อมั่นและปรับแก้แล้ว ผู้วิจัยได้กำหนด วิธีการประมวลผลและการวิเคราะห์ข้อมูล และรายงานผลในแต่ละด้าน โดยแบ่งการคำนวณออกเป็น 2 ส่วนคือ การคำนวณของแต่ละองค์การและการคำนวณในภาพรวม

การคำนวณของแต่ละองค์การ

เนื่อง จากแต่ละองค์การมีธรรมชาติการบริหารจัดการและวัฒนธรรมองค์การที่แตกต่างกัน จึงไม่สามารถนำมารวมกันเพื่อคำนวณในครั้งเดียวได้ ในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบต่างๆพบว่าการใช้รูปแบบการวิเคราะห์ที่ไม่ซับซ้อนมากนักจะทำให้สะดวกต่อการวิเคราะห์ข้อมูลและเกิดการผิดใ้ได้น้อยที่สุด ซึ่งจากจำนวนมหาวิทยาลัยที่สนใจจำนวน 11 แห่ง และแบบสอบถามมีทั้งหมด 4 หัวข้อที่ต้องทำการวิเคราะห์ คือ รูปแบบของวัฒนธรรม โดยต้องทำการวิเคราะห์ 4 วัฒนธรรม เครื่องมือการจัดการ ต้องทำการวิเคราะห์ 9 เครื่องมือการจัดการ ความสอดคล้องของเครื่องมือการจัดการกับวัฒนธรรมองค์การ ต้องทำการวิเคราะห์ ความพึงพอใจ 5 ด้าน และความพึงพอใจ 1 ข้อ ดังนั้นใน 1 กลุ่มที่สนใจจะต้องวิเคราะห์ทั้งหมดอย่างน้อย $4+9+5+1= 19$ ครั้ง ซึ่งในงานวิจัยนี้ศึกษาอย่างน้อย 3 กลุ่มคือกลุ่มผู้บริหาร กลุ่มไม่ใช่ผู้บริหาร และภาพรวม ดังนั้นต้องทำการวิเคราะห์อย่างน้อย เท่ากับ $3 \times 19 = 27$ ครั้ง และมีจำนวนทั้งหมด 11 มหาวิทยาลัยดังนั้นต้องทำการวิเคราะห์อย่างน้อย $11 \times 27 = 297$ ครั้ง และท้ายที่สุดต้องทดสอบสมมุติฐานอีก 3 ข้อ รวมแล้วผู้วิจัยคาดว่าต้องมีการวิเคราะห์ข้อมูลอย่างน้อย $297+33=330$ ครั้ง ท้ายที่สุดผู้วิจัยจึงออกแบบแบบสอบถามที่สามารถวิเคราะห์ได้โดยกระบวนการที่ไม่ซับซ้อนมากนัก ดังแสดงในตารางที่ 3.5

รายการ	ข้อที่	วิธีประมวลและวิเคราะห์ผล
รูปแบบของวัฒนธรรม วัฒนธรรมแบบเครือข่าย วัฒนธรรมแบบปรับตัว วัฒนธรรมแบบราชการ วัฒนธรรมแบบมุ่งผลสำเร็จ	1-3 4-6 7-9 10-12	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน(mean / std) ทดสอบสมมุติฐานที่ 1 ด้วย Independent Sample Test $\alpha = 0.05$
เครื่องมือการจัดการ Learning Organization: องค์กรแห่งการเรียนรู้ Knowledge-based Organization : องค์กรที่มุ่งความรู้ TQM : การบริหารคุณภาพแบบเบ็ดเสร็จ Balanced Scorecard : บริหารเชิงดุลยภาพ CRM : การบริหารลูกค้าสัมพันธ์ Six Sigma : เครื่องมือในการลดต้นทุนทางธุรกิจ Supply Chain Management : การจัดการโซ่อุปทาน CSR : ความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรธุรกิจ ISO : มาตรฐานผลิตภัณฑ์	คำถามใน ตอนที่ 2	คำนวณเปอร์เซ็นต์จาก ความถี่ที่ได้ ทดสอบสมมุติฐานที่ 2 ด้วย Independent Sample Test $\alpha = 0.05$
ความสอดคล้องของเครื่องมือการจัดการกับวัฒนธรรมองค์กร ด้านความสอดคล้องเชิงกลยุทธ์ ด้านประสิทธิภาพของการบริหารทรัพยากรบุคคล ด้านประสิทธิผลของการบริหารทรัพยากรบุคคล ด้านความพร้อมรับผิด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล ด้านคุณภาพชีวิตและความสมดุลระหว่างชีวิตกับการทำงาน	13-14 15-16 17-18 19-20 21-22	ใช้ Pair-sample T-Test ที่มี ค่า $\alpha = 0.05$
ความพึงพอใจ	23	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน(mean / std)

ตารางที่ 3.5 แสดงรูปแบบการคำนวณในแต่ละหัวข้อที่ใช้ในการวิจัย

การคำนวณค่าในภาพรวมของทุกองค์กร

เนื่องจากทุกองค์กรมีการจัดการและวัฒนธรรมองค์กรและจำนวนประชากรที่แตกต่างกัน ดังนั้นเพื่อให้ได้ภาพรวมขององค์กรทั้งหมดที่ทำการศึกษา ผู้วิจัยได้นำข้อมูลในแต่ละมหาวิทยาลัยมา จัดลำดับตั้งแต่ลำดับที่ 1 ถึงลำดับที่ 4 แล้วนำมาคำนวณค่าโดยกำหนดให้

ลำดับที่ 1 มีคะแนน 4

ลำดับที่ 2 มีคะแนน 3

ลำดับที่ 3 มีคะแนน 2

ลำดับที่ 4 มีคะแนน 1

แล้วนำมาหาค่าเฉลี่ยเพื่อจัดลำดับความสำคัญต่อไป

การคำนวณเช่นนี้เป็นการคำนวณเปรียบเทียบระหว่างองค์การที่ไม่เกี่ยวข้องกัน มีระบบการบริหารจัดการและวัฒนธรรมองค์การที่เป็นรูปแบบเฉพาะของเฉพาะที่ ดังนั้นถ้าจำนวนประชากรเข้ามาคิดจะทำให้น้ำหนักของผลลัพธ์ของการคำนวณจะขึ้นกับองค์การที่มีจำนวนประชากรจำนวนมากกว่าซึ่งไม่ใช่ภาพรวมที่แท้จริงที่งานวิจัยนี้ต้องการ ผู้วิจัยจึงไม่นำคะแนนในแต่ละองค์การที่ได้รับมาคิดแต่จะนำลำดับความสำคัญที่ได้ในแต่ละองค์การมาคิด เพื่อมาคำนวณเปรียบเทียบระหว่างมหาวิทยาลัยต่อไป ผลการคำนวณจะสะท้อนภาพของจำนวนมหาวิทยาลัยโดยไม่ขึ้นกับจำนวนประชากรซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดกรอบของจำนวนประชากรของในแต่ละมหาวิทยาลัยที่จะทำการศึกษาแล้วตั้งแต่ต้น

